

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes

Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12

E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no

www.svk.no

Tilleggsliste

Utvalg: Utvalg for levekår
Møtedato: 25.02.2020
Møtested: Sandnes og Bjørnevatn skole
Møtetid: 10:00 - 14:00

Tilleggssak 009/20

Kirkenes, 20.02.2020

Mathisen, Elin
Utvalgsleder

SAKSLISTE:

Saksnr.:	Sakstittel:	Arkivsaknr.:	U.off:
009/20	<p>FORSLAG TIL ALKOHOLPOLITISKE RETNINGSLINJER FOR BEVILLINGSPERIODEN 2020-2024</p> <p>Saksordfører: Hanne Christine Holmberg Sundfær, hchs.sp@outlook.com, 977 46 953</p>	16/1537	

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Kristiansen, Kristin Enhetsleder: Kristiansen, Kristin, tlf. 78 97 74 00	Dato: 11.02.2020
Arkivsak: <arkivsaksnr>	
Saksordfører: Sundfær, Hanne Christine Holmberg	

Utvalg	Saksnummer	Dato
Utvalg for levekår	009/20	25.02.2020

Forslag til alkoholpolitiske retningslinjer for bevillingsperioden 2020-2024

Vedlagte dokumenter:

Forslag til alkoholpolitiske retningslinjer for bevillingsperioden 2020-2024

Kort sammendrag:*

Rådmannen legger frem forslag til alkoholpolitiske retningslinjer for bevillingsperioden 01.10.2020-30.09.2024. De alkoholpolitiske retningslinjene skal legges til grunn for saksbehandlingen av bevillingssaker. Forslag til alkoholpolitiske retningslinjer skal etter behandling i utvalg for levekår sendes på høringsrunde til bevillingshavere og høringsinstanser, og behandles i kommunestyret i juni 2020.

Faktiske opplysninger:*

Kommunen er jf. Alkoholoven § 1.7a pålagt å utarbeide alkoholpolitiske retningslinjer. Retningslinjene skal revideres hvert fjerde år, slik at det nytilsatte kommunestyret skal kunne legge føringer på den lokale alkoholpolitikken.

Ved utløp av forrige bevillingsperiode ble alkoholpolitiske retningslinjer totalrevidert. Man valgte den gang å lage helt nye retningslinjer, fordi man fra administrasjonens side opplevde et behov for et mer oppdatert alkoholpolitisk dokument, som inneholdt mer informasjon og

veiledning til bevilingshavere, samt mer tydelige kriterier for tildeling av bevilinger. Det var også kommet en del lovendringer som måtte innarbeides.

I forkant av neste bevilingsperiode ser man fra administrasjonens side ikke behov for å gjøre en like omfattende revidering av retningslinjene, da de er oppdaterte i henhold til gjeldende lovverk og fungerer godt som styringsdokument for administrasjonen som saksbehandler i bevilingsaker.

I forbindelse med revidering av alkoholpolitiske retningslinjer har utvalg for levekår vedtatt å nedsette en arbeidsgruppe bestående av tre representanter fra administrasjonen: Kristin Kristiansen, Aud Rushfeldt og Sari Aikio, samt et medlem fra Utvalg for levekår, Brede Sæther.

Det ble avholdt arbeidsgruppemøte 10.02.2020, hvor retningslinjene ble gjennomgått, og hvor det ble lagt frem og diskutert forslag til endringer. Alle avsnitt eller kulepunkt som inneholder endringer i forhold til nåværende retningslinjer er markert i rødt i vedlagt forslag. Datoendringer og endringer av formuleringer som ikke har betydning for innholdet er ikke markert i dokumentet.

Foreslåtte endringer er kommentert i de påfølgende avsnittene.

Kap 2.4 Bevilingsmyndighet.

Avgjørelsesmyndigheten knyttet til bevilingsaker er fordelt mellom Rådmannen, utvalg for levekår og kommunestyret.

Tidligere behandlet kommunestyret alle saker om inndragning ut i fra lokalt fastsatte retningslinjer for inndragning. I 2016 ble det innført et nasjonalt og standardisert system for tildeling av prikker og inndragning av bevilning, som i praksis fjernet kommunens adgang til skjønnsutøvelse i inndragningssaker. Man valgte derfor å delegere myndighet vedrørende flere saksforhold fra kommunestyret til utvalg for levekår og Rådmannen.

I kommunestyremøte 03.10.18 ble myndighet i saksforhold innenfor alkoholforskriftens § 10 delegert fra kommunestyret til henholdsvis Rådmannen eller utvalg for levekår slik:

§ 10-2, andre avsnitt – Rådmannen

§10-4, første avsnitt – Utvalg for levekår

§10-4, andre avsnitt, første setning – Utvalg for levekår

§10-5, andre avsnitt - Rådmannen

§10-6, andre avsnitt – Utvalg for levekår.

Det er i nevnte delegasjonsvedtak en utydelighet knyttet til § 10-2, andre avsnitt og §10-6, andre avsnitt, da disse lovhenvisingene i praksis omhandler det samme, det vil si myndighet til å inndra bevilling. § 10-2 er delegert til Rådmannen og § 10-6 til utvalg for levekår.

Forskriftens § 10-2, andre avsnitt lyder: *Dersom bevillingshaver i løpet av en periode på to år er tildelt til sammen 12 prikker, skal kommunestyret inndra bevillingen for et tidsrom på én uke. Dersom det i løpet av toårsperioden blir tildelt flere enn 12 prikker skal kommunestyret øke lengden på inndragningen tilsvarende.*

Forskriftens § 10-6, andre avsnitt lyder: *Kommunestyret fatter enkeltvedtak om inndragning av bevilling på grunnlag av tildeling av prikker.*

Det må tydeliggjøres om det er Rådmannen eller utvalg for levekår som skal ha avgjørelsesmyndigheten for inndragning. I arbeidsgruppa har man diskutert og kommet frem til at det vil være mest hensiktsmessig at det er Rådmannen som fatter vedtak om inndragning av bevilling på bakgrunn av tildelte prikker. Dette da kommunen i henhold til alkoholforskriftens kapittel 10 skal inndra bevilling i 1 uke når det er tildelt 12 prikker. All den tid straffereaksjonen er standardisert, ser man det som lite hensiktsmessig at dette skal behandles politisk.

I saker hvor det foreligger skjerpene eller formildende omstendigheter, som tilsier at det bør innstilles på kortere eller lengre inndragning enn én uke, jf alkoholforskriften § 10-4, skal saken fremdeles behandles politisk i utvalg for levekår.

Videre ønsker arbeidsgruppa å foreslå endring i retningslinjenes kap 2.4.1, andre og tredje kulepunkt, som omhandler hovedtildeling av skjenkebevillinger hvert 4. år og avgjørelsesmyndighet i prinsipielle søknader. Avgjørelsesmyndighet for begge disse saksforholdene ligger i dag hos kommunestyret, men en foreslår å endre til utvalg for levekår, som har det faglige ansvar for saksforhold innenfor alkoholforskriften.

Det må her også vektlegges at dagens praksis med at kommunestyret skal behandle prinsipielle søknader ikke alltid er praktisk gjennomførbar. I tilfeller hvor kommunen får inn søknader om bevilling for enkeltarrangementer, og disse vurderes å være av prinsipiell art, rekker man sjelden å behandle saken i kommunestyret, ettersom søknadsfristen for enkeltarrangementer kun er 5 uker. Det vil i slike tilfeller kun være tid til å ta en skriftlig politisk behandling. Avgjørelsesmyndigheten i slike saker bør derfor formelt legges til utvalg for levekår.

Delegasjon av avgjørelsesmyndighet innenfor alkoholloven og alkoholforskriften vil måtte gjøres gjennom et særskilt delegasjonsvedtak. Rådmannen lager egen delegasjonssak som meldes opp til behandling i henholdsvis formannskap og kommunestyre i løpet av våren 2020.

Kap 2.5

Det er i dag satt et tak på 15 salgsbevillinger og 35 skjenkebevillinger i kommunen. Det er henholdsvis 10 og 28 som er i bruk.

I arbeidsgruppemøte har medlem fra utvalg for levekår tatt til orde for å oppheve taket, slik at kommunen ikke lenger setter begrensninger på antall bevillinger.

Kap 2.6.2.

I forbindelse med bevillingsperiodens utløp hvert 4 år, må innehavere av salgs- og skjenkebevillinger som hovedregel levere ny søknad for å få videreført bevilling. I henhold til alkoholloven § 1-6, tredje ledd, kan kommunen som et unntak fra hovedregelen beslutte at bevillinger ikke skal opphøre etter 4 år, men løpe videre uten ny søknadsbehandling. En forutsetning for å videreføre bevillinger på denne måten er at alkoholpolitikken er revidert etter kommunevalget. Kommunen fastsetter selv hvilke kriterier som må være tilstede for at bevillinger skal kunne videreføres uten ny søknadsbehandling.

Sør-Varanger kommune har siden forrige bevillingsperiode benyttet unntaksbestemmelsen i alkoholloven til å videreføre bevillinger uten ny søknadsbehandling. Man har hatt god erfaring med dette. Automatisk videreføring medfører mindre tid brukt på saksbehandling og gir bevillingshavere mulighet for mer forutsigbarhet i driften. Kommunen har i inneværende bevillingsperiode stilt følgende kriterier for automatisk videreføring:

- Det kan ikke være foretatt inndragning eller sendt varsel om inndragning i løpet av den siste bevillingsperioden. Det kan heller ikke være tildelt mer enn 8 prikker i løpet av perioden.
- Salgs/skjenkestedet må tilfredsstillende de kriteriene som er satt for driftskonsept i retningslinjenes punkt 3.1 og 4.1.

De som ikke møter disse kriteriene vil ikke få *automatisk* videreføring av bevilling, men må levere ny søknad ved bevillingsperiodens utløp på vanlig måte.

Det foreslås å endre første kulepunkt, slik at det lyder som følger:

- Det kan ikke være foretatt inndragning eller sendt varsel om inndragning i løpet av den siste bevillingsperioden. Det kan heller ikke være tildelt mer enn **10** prikker i løpet av perioden

Ved å sette grensen ved 10 prikker, i stedet for 8, vil flere kunne få videreført bevillingen uten ny søknadsbehandling.

Kap 2.7.1 saksbehandlingstider.

Det foreslås å endre fjerde kulepunkt som omhandler søknadsfristen for ambulerende bevilling. Søknadsfrist foreslås endret fra 2 til 4 uker, da politiet er høringsinstans i disse sakene og trenger en lengre høringsfrist.

Kap 2.7.2. Høringsinstanser

Det foreslås å legge til følgende setning i første avsnitt.

Det kan også innhentes uttalelse fra tollmyndighetene, arbeidstilsynet og mattilsynet.

Dette da man i inneværende bevillingsperiode har erfart at det i enkeltsaker kan være relevant å innhente uttalelser fra andre instanser enn de som er lovpålagt.

Kap 2.7.3 Vandelsvurdering

Andre avsnitt:

Det gjøres oppmerksom på at bevilling ikke gis før eventuelle fordringer fra skatte- og avgiftsmyndighetene er gjort opp, eller at det er inngått avtale om en nedbetalingsplan. I sistnevnte tilfelle forutsettes det at avtalen overholdes.

Foreslås erstattet av:

Det gjøres oppmerksom på at det kan stilles som vilkår for bevillingen at eventuelle fordringer fra skatte- og avgiftsmyndighetene er gjort opp, eller at det er inngått avtale om en nedbetalingsplan. I sistnevnte tilfelle forutsettes det at avtalen overholdes.

Begrunnelsen for endringsforslaget er at det erfaringsmessig noen ganger vil være urimelig å tilbakeholde bevilling pga ubetalte krav fra skattemyndighetene. Dette vil bero på en skjønnsmessig vurdering, hvor man tar i betraktning hva slags type krav det er snakk om, størrelse på kravet og lignende. Det må altså gjøres en konkret vurdering hver enkelt sak.

Kap 2.7.5 om kommunens adgang til å sette vilkår

Første avsnitt lyder i dag som følger:

Alkoholoven § 4-3 gir kommunen adgang til å sette vilkår for bevillinger i samsvar med alminnelige forvaltningsmessige regler. Forutsetningen for et lovlig vilkår er at det er begrunnet i alkoholpolitiske hensyn.

Det foreslås ikke å gjøre noen endringer i dette avsnittet, men Rådmannen ønsker å gjøre en presisering overfor utvalg for levekår når det gjelder dette med kommunens adgang til å sette vilkår. Bakgrunnen for presiseringen er at utvalg for levekår i forrige kommunestyreperiode etter utvalgsmøte 11.06.19 spilte inn til administrasjonen at det i alkoholpolitiske retningslinjer måtte settes et vilkår om universell utforming for alle eksisterende serveringssteder.

Når det gjelder alkoholoven er kommunens adgang til å sette vilkår svært snever. Et vilkår må være begrunnet i alkoholpolitiske hensyn for å være lovlig. Universell utforming kan ikke sies å være et relevant alkoholpolitisk hensyn, og er derfor ikke et lovlig vilkår etter alkoholoven.

Det må imidlertid undersøkes nærmere om det kan være mulighet for å ilegge et påbud om universell utforming med henvisning til serveringsloven. Før skjenkebevilling kan gis må det først foreligge en serveringsbevilling. I henhold til serveringsloven § 1-6 må bevillingshaver ha utvist uklanderlig vandel i forhold til straffelovgivningen, skatte- og avgiftslovgivningen, regnskapslovgivningen og likestillings- og diskrimineringsloven. Det er gjennom likestilling- og diskrimineringslovens § 17 nedsatt fremsatt et krav om at private og offentlige lokaler skal være universelt utformet. Det kan gjøres unntak fra kravet om universell utforming, dersom tilrettelegging vil innebære en uforholdsmessig byrde for virksomheten.

Dersom bevillingshaver ikke har plettfri vandel når det gjelder likestillings- og diskrimineringsloven, vil kommunen kunne bruke dette som et argument for å ikke innvilge bevilling.

Det er imidlertid uklart hvorvidt dette innebærer at kommunen kan stille som vilkår at alle lokaler skal være universelt utformet, eller om det er slik at kommunens adgang til å tilbakeholde bevilling først slår inn i de tilfeller hvor bevillingshaver har anmerkninger på vandelen, det vil si at vedkommende er anmeldt for eller dømt for brudd på blant annet likestillings- og diskrimineringsloven.

Videre er det uklart hvilken instans som skal påse at diskrimineringsforbudet håndheves, og hvem som skal avgjøre hvorvidt tilrettelegging vil innebære en uforholdsmessig byrde. Det er i forbindelse med behandling av søknad om serveringsbevilling kun politiet som er lovpålagt høringsinstans, og kommunen har således ikke noen utredningsplikt når det kommer til ivaretagelse av bestemmelsene i diskrimineringsloven, utover å undersøke med politiet om det foreligger anmerkninger på bevillingshavers vandel.

Administrasjonen skal sendes en henvendelse til Fylkesmannen og be om en klargjøring med hensyn til kommunens adgang til å ilegge påbud om universell utforming i forbindelse med behandling av serveringsbevilling. Det vil redegjøres for svaret i forbindelse med endelig behandling av alkoholpolitiske retningslinjer i juni.

Kapittel 2.8.1 Krav til styrer og stedfortreder

Det foreslås å legge til følgende setning under tredje avsnitt:

Kunnskapsprøve og etablererprøve er kun tilgjengelig på norsk, og bruk av tolk tillates ikke.

Begrunnelsen for denne tilføyingen er at man i inneværende periode har fått forespørsler om å bruke tolk under disse prøvene. Etablerer- og kunnskapsprøven er nasjonale prøver som avlegges elektronisk på nett (www.vinn.no), og norsk er eneste mulige prøvespråk.

Det er styrer og stedfortreder for salgs- og skjenkebevillinger som må avlegge de nevnte prøvene. Styrer og stedfortreder er ansvarshavende på bevillingsstedet, og er kommunens kontaktpersoner. All korrespondanse med kommunen og kontrollører skjer på norsk. Gjeldende lover, regler, opplæringsmateriell, bevillingsvedtak, alkoholpolitiske retningslinjer, kontrollrapporter etc. er skrevet på norsk. Det vil derfor ikke være tilrådelig å åpne for bruk av tolk, da man ser nødvendigheten av at styrer/stedfortreder må kunne norsk for å ivareta sine forpliktelser som ansvarshavende på salgs- og skjenkestedet.

2.8.3 Bevillingsgebyr

I dagens retningslinjer er bevillingsattsene listet opp. Ettersom gebyrsattsene fastsettes i

forskrift av helsedirektoratet og endres hvert år, foreslås det å fjerne oppramsingen fra retningslinjene og i stedet vise til gebyrregulativ og forskrift.

Videre foreslås det å legge til følgende setning:

Ved opphør/oppsigelse av bevilling skal bevillingshaver uten ugrunnet oppholdes sende inn omsetningsoppgave, slik at det kan lages sluttavregning.

Kapittel 3.3 Vilkår knyttet til salgsbevillinger og kap 4.3 Vilkår knyttet til skjenkebevillinger

Det foreslås å legge til følgende setning under henholdsvis åttende og niende kulepunkt:

Alle ansatte skal kunne fremvise og gjennomgå internkontrollpermen ved kontroll

Bakgrunnen for denne presiseringen er at ansatte på skjenke- og utsalgssteder erfaringsmessig ofte ikke kan redegjøre for hvor internkontrollpermen befinner seg ved kontroll. henhold til alkoholforskriftens kapittel 8 skal alle bevillingsteder ha et internkontrollsystem som er oppdatert og tilgjengelig for kontrollmyndigheten.

Kapittel 4.1.1 Nærmere om kommunens vurdering av driftskonsept

Det foreslås å legge til følgende kulepunkt:

- Kommunale arrangementer skal være alkoholfri. Det gis derfor ikke skjenkebevilling til kommunale enheter/interkommunale foretak, eller til arrangementer som skjer i kommunal regi.

Bakgrunnen for forslaget er at nåværende retningslinjer ikke nedlegger noe eksplisitt forbud mot bevilling til kommunale enheter, da dette ikke er noe man tatt stilling til tidligere, ettersom det aldri før har vært søkt om bevilling fra kommunale enheter/foretak. I inneværende bevillingsperiode har imidlertid denne problemstillingen dukket opp, og det er nødvendig å tydeliggjøre ønsket praksis i retningslinjene.

Fra administrasjonens side ønsker man ikke å åpne for å gi bevilling til kommunale enheter/foretak. Skulle bevilling vært innvilget til en kommunal enhet ville kommunen være både bevillingshaver og bevillingsmyndighet. En slik dobbeltrolle ville være svært uheldig,

blant annet grunnet kontrollhensyn.

Videre er kommunen gjennom alkoholloven pålagt å jobbe for å i størst mulig grad begrense de individuelle og samfunnsmessige skadevirkningene alkoholbruk kan innebære. Man har i retningslinjene satt som mål å begrense tilgjengeligheten av alkohol for barn og unge, samt bevare alkoholfrie arenaer i kommunen for befolkningen for øvrig. Det vil i lys av dette være naturlig at man holder en alkoholfri profil på arrangementer som skjer i kommunal regi.

Viser til vedtak i sak 18/3145 fattet av Utvalg for levekår 08.03.19, hvor det ble gitt avslag på søknad om skjenkebevilling fra Sør-Varanger bibliotek med den begrunnelse at man ønsket at kommunale arrangementer skal være alkoholfri. Dette vedtaket har satt presedens for videre praksis.

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Det er satt som målsetning for den lokale alkoholpolitikken at den skal fremme gode rammevilkår, likebehandling og forutsigbarhet for det lokale næringslivet. Hensynet til næringslivet skal imidlertid ikke vektlegges på bekostning av folkehelsehensyn.

Infrastruktur:

ikke vurdert

Barn og ungdom:

Hensynet til barn- og ungdom er tungtveiende i alkoholpolitiske retningslinjer.

Av hensyn til barn og unge gis det ikke skjenkebevilling til idrettsarenaer, helsestudio eller aktivitetsfritidssenter for barn og unge.

Det gis ikke skjenkebevilling til kiosker, storkiosker.

Det gis ikke skjenkebevilling til steder som ligger i umiddelbar nærhet til skoler/barnehager eller boligområder.

Det gis ikke skjenkebevilling til serveringssteder i kjøpesenter, men mindre skjenkelokalet er helt adskilt fra resten av senteret og benytter egen inngang.

Det gis ikke skjenkebevilling til steder som markedsfører seg mot barn/unge.

Det stilles strenge krav til internkontroll og legitimasjonskontroll, blant annet for å forhindre salg av alkohol til unge under 18 år.

Folkehelse:

Hensynet til folkehelse er og skal være tungtveiende i utarbeidelse av alkoholpolitiske retningslinjer, all den tid alkoholloven er en helselov. Et folkehelseperspektiv ligger til grunn for målsetningene som er satt for den lokale alkoholpolitikken, samt for de fleste vurderinger som er gjort hva angår restriksjoner rundt tildeling av bevilling. Det er blant annet satt kriterier for hvilke type driftskonsepter som kan gis bevilling, og dermed lagt vekt på at det skal finnes alkoholfri arenaer i kommunen.

Kompetansebygging:

Det er gjennom alkoholpolitiske retningslinjer bestemt at det ved starten av hver bevillingsperiode skal arrangeres møte mellom kommunen og bevillingshavere, hvor det skal gis informasjon og veiledning. Den siste bevillingsperioden har det vært arrangert fagdag for bevillingshavere.

Økonomi:

ikke vurdert

Universell utforming, jfr bestemmelser i plan og bygningslov:

Før serverings- og skjenkebevilling kan innvilges må lokalene være godkjent for serveringsvirksomhet. For bygninger som ikke allerede er godkjent til serveringsvirksomhet, må det søkes om og innvilges tillatelse til bruksendring i henhold til enhver tid gjeldende plan- og bygningslov med forskrift. Det stilles i den sammenheng krav om blant annet tilgjengelighet/universell utforming før lokalene godkjennes av plan- og bygningsmyndighetene.

Når det gjelder eksisterende bygninger som allerede er godkjent til serveringsvirksomhet, kan det imidlertid ikke stilles tilsvarende krav til utforming og tilgjengelighet, da dagens regler innenfor plan- og bygningsloven ikke har tilbakevirkende kraft.

Dette gjelder mange skjenkesteder i kommunen, som har vært godkjent for serveringsvirksomhet tidligere, men som ikke tilfredsstillers dagens krav til utforming.

Kommunen kan for disse bevillingshaverne ikke sette som vilkår for videre bevilling at bygningen må utformes universelt. Et slikt vilkår vil ikke kunne begrunnes i alkoholpolitiske hensyn, og er derfor ikke lovlig, jf alkoholloven § 4.3.

Alternative løsninger:*

Alternativ til vedtak:*

Forslag til innstilling:

*Forslag til reviderte alkoholpolitiske retningslinjer vedtas. Retningslinjene sendes på høringsrunde i mars 2020, og skal opp til ny behandling i utvalg for levekår etter at

høringsinnspill er innkommet. Endelig behandling skjer i kommunestyret i juni 2020.

Nina Bordi Øvergaard
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

SØR-VARANGER KOMMUNE

Alkoholpolitiske retningslinjer

01.10.2016-30.09.2020

Revidert 28.09.2016

Revidert 03.10.2018 – delegasjon av myndighet – alkoholforskriftens § 10

Forord

Kommunen er gjennom Lov om omsetning av alkoholholdige drikk m.v (alkoholloven) pålagt å ha en alkoholpolitisk handlingsplan. Den alkoholpolitiske handlingsplanen skal angi de mål og delmål som kommunen legger til grunn for sin lokale alkoholpolitikk, samt de virkemidlene som skal benyttes for å nå målene. I Sør-Varanger kommune er alkoholpolitisk handlingsplan benevnt som *alkoholpolitiske retningslinjer*.

Heftet «Alkoholpolitiske retningslinjer for Sør-Varanger kommune» er utarbeidet med utgangspunkt i alkoholloven, alkoholforskriften og kommunens rusmiddelpolitiske handlingsplan. Dokumentet gir en sammenfattet oversikt over sentralt regelverk og lokale alkoholpolitiske føringer for bevillingsperioden 2016-2020. I tillegg til å gi informasjon og veiledning til bevillingshavere, skal dokumentet være retningsgivende for administrasjonen ved forberedelse av saker til politisk behandling, og for beslutningsmyndigheten ved avgjørelser i bevillingsaker.

Kapittel 1-2 inneholder informasjon om kommunens alkoholpolitiske målsetninger, sentralt regelverk og generelle bestemmelser for alle bevillingshavere. Kapittel 3-4 angir lokale alkoholpolitiske retningslinjer for henholdsvis salgs- og skjenkebevillinger i Sør-Varanger kommune for bevillingsperioden 2016-2020. Kapittel 5 redegjør for kommunens kontrollrutiner samt straffereaksjoner ved brudd på alkoholloven.

De alkoholpolitiske retningslinjene skal revideres hvert fjerde år av kommunestyret, i forbindelse med ny bevillingsperiode. Ved vesentlige endringer i alkoholloven og/eller sentrale bestemmelser/forskrifter i medhold av loven kan det bli nødvendig å vurdere endringer i løpet av perioden.

Innhold

Kapittel 1. Målsetning	4
1.1 Målsetning	4
1.2 Alkoholpolitiske avveininger	4
1.3 Kommunens forpliktelser som bevillingsmyndighet	4
Kapittel 2. Sentralt regelverk og generelle bestemmelser	6
2.1 Definisjoner	6
2.2 Når kreves bevilling	6
2.3 Bevillingstyper	7
2.3.1 Alminnelig bevilling og bevilling for sluttet selskap	7
2.4 Bevillingsmyndighet	8
2.4.1 Kommunestyret	8
2.4.2 Utvalg for levekår	8
2.4.3 Rådmannen	8
2.5 Antall bevillinger	9
2.6 Bevillingsperioden	10
2.6.1 Om kommunens adgang til å forlenge bevillinger	10
2.6.2 Sør-Varanger kommunes retningslinjer for fornyelse av bevillinger for bevillingsperioden 2020-2024	10
2.7 Søknadsbehandling	11
2.7.1 Kommunens saksbehandlingstider	11
2.7.2 Høringsinstanser	11
2.7.3 Vandelsvurdering	11
2.8 Generelle krav til bevillingshavere	12
2.8.1 Krav om styrer og stedfortreder	12
2.8.2 Krav til internkontroll	12
2.8.3 Bevillingsgebyr	13
Kapittel 3. Retningslinjer for salgsbevillinger i Sør-Varanger kommune	15
3.1 Kriterier for driftskonsept	15
3.2 Salgstider	15
3.3 Vilkår knyttet til salgsbevillinger	15
3.4 Til salgsstedene:	15
Kapittel 4. Retningslinjer for skjenkebevillinger i Sør- Varanger kommune	16

4.1 Kriterier for driftskonsept.....	16
4.1.1 Nærmere om kommunens vurdering av driftskonsept.....	16
4.1.2 Nærmere om kommunens vurdering av lokalisering.....	17
4.2 Skjenketider	17
4.3 Vilkår knyttet til skjenkebevillinger	18
4.4 Til skjenkestedene	19
4.5 Skjenkebevilling for en enkelt anledning og ambulerende bevilling.....	20
4.5.1 Vilkår for innvilgelse av skjenkebevilling for enkeltarrangementer.....	20
Kapittel 5. Kontroll	21
5.1 Salgs- og skjenkekontroll.....	21
5.2 Stafferaksjoner	21

Kapittel 1. Målsetning

1.1 Målsetning

Alkoholovens formål § 1-1 er å i størst mulig utstrekning begrense de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven mot å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer.

Sør-Varanger kommunes overordnede målsetning med den lokale alkoholpolitikken er satt med utgangspunkt i alkoholovens formålsparagraf. Kommunen skal gjennom bevillingspolitikken ha som mål å begrense i størst mulig omfang de individuelle og samfunnsmessige skadevirkningene alkoholbruk kan innebære. Viktige delmål er å begrense tilgjengeligheten av alkohol for barn og unge, samt bevare alkoholfrie arenaer i kommunen for befolkningen forøvrig.

Det er videre en målsetning å føre en bevillingspolitikk som fremmer gode rammevilkår, likebehandling og forutsigbarhet for det lokale næringslivet.

1.2 Alkoholpolitiske avveininger

Alkoholpolitikken forvaltes i et skjæringspunkt mellom til dels motstridende hensyn. Bruk av alkohol påfører samfunnet og enkeltmennesker store lidelser. Samtidig er alkohol en lovlig vare, som er sosialt akseptert i mange sammenhenger. Det er i tillegg arbeidsplasser og inntekter knyttet til omsetning av alkohol.

Sør-Varanger kommune skal føre en bevillingspolitikk som balanserer slike motstridende hensyn på en ansvarlig måte. Kommunen skal gjennom bevillingspolitikken tilrettelegge for en forretningsmessig sunn og seriøs næring, som kan tilby kommunens innbyggere og tilreisende et godt og variert utvalg av serveringssteder og uteplasser. Selv om kommunen vil etterstrebe å føre en alkoholpolitikk som også er forenelig med næringspolitiske hensyn, skal slike hensyn ikke prioriteres på bekostning av tungtveiende folkehelsehensyn. Alkoholoven er en helselov, og alkoholpolitikk først og fremst helse- og sosialpolitikk. Kommunen må som bevillingsmyndighet være villig til å gjennomføre restriksjoner i bevillingspolitikken, selv når næringspolitiske hensyn taler i mot.

For å unngå at restriksjoner blir utøvd på en vilkårlig måte, skal det legges vekt på å utforme tydelige alkoholpolitiske retningslinjer, som sikrer forutsigbarhet og likebehandling for bevillingshavere i kommunen.

1.3 Kommunens forpliktelser som bevillingsmyndighet

Kommunen skal som bevillingsmyndighet forvalte alkoholovens bestemmelser, sentralt regelverk og egne alkoholpolitiske bestemmelser på en mest mulig korrekt og forutsigbar måte.

Det tas sikte på et nært samarbeid med bevillingshaverne slik at gjeldende retningslinjer og regelverk blir fulgt.

Ved begynnelsen av hver bevilningsperiode skal kommunen arrangere et temamøte med bevilningshavere om forvaltningen av den kommunale alkoholpolitikken. Bevilningshavere vil bli innkalt til møte, mens andre interessenter så som politiet, skjenkekontrollen m.fl. vil bli invitert.

Kapittel 2. Sentralt regelverk og generelle bestemmelser

2.1 Definisjoner

Alkoholholdig drikk

Alkoholholdig drikk brukes som fellesbetegnelse på drikke som inneholder mer enn 2,5 volumprosent alkohol. Aldersgrensebestemmelsene som reguleres av alkoholovens § 1-5 får imidlertid også anvendelse på drikk mellom 0,7 og 2,5 volumprosent alkohol.

- Alkoholfri drikk: drikk som inneholder under 0,7 volumprosent alkohol
- Alkoholsvak drikk: drikk som inneholder fra og med 0,7 til og med 2,5 volumprosent alkohol

- Alkoholholdig drikk gruppe 1: drikk som inneholder over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent alkohol
- Alkoholholdig drikk gruppe 2: drikk som inneholder over 4,7 og mindre enn 22 volumprosent alkohol
- Alkoholholdig drikk gruppe 3: drikk som inneholder fra og med 22 til og med 60 volumprosent alkohol

Salg og skjenking

Salg er definert som overdragelse av alkohol til forbruker for drikking utenfor stedet, jf. Alkoholoven § 1-4

Skjenking er definert som salg for drikking på stedet. Som skjenking regnes det også når bevillingshaver vet om at det drikkes i deler av hans hus som han har rådighet over, eller på andre steder i hans besittelse, eller på husets nærmeste tilliggelser, jf. Alkoholoven § 1-4

2.2 Når kreves bevilling

All salg og skjenking av alkoholholdig drikk mot vederlag krever bevilling.

Servering av alkohol uten vederlag krever normalt ikke bevilling. Det finnes imidlertid unntak. Det er i henhold til alkoholforskriften § 8-9 bevillingsplikt for vederlagsfri skjenking av alkoholholdig drikk på følgende steder:

- I lokaler hvor det drives serveringsvirksomhet
- lokaler som vanligvis er allment tilgjengelig for offentligheten
- forsamlingslokaler og andre felleslokaler
- steder der offentlige møter, fester, utstillinger eller annet finner sted

- gate, torg, vei, park eller annen offentlig plass
- allment tilgjengelige transportmiddel

Dersom det skal konsumeres alkohol på en av de overnevnte plassene er hovedregelen at det må søkes om skjenkebevilling. Det gjøres unntak i følgende tilfeller:

- Det kan serveres og drikkes alkoholholdig drikk uten bevilling i et leid lokale når en privatperson arrangerer selskap for en sluttet krets av familie eller venner, for eksempel bryllup, fødselsdag eller liknende. Det er da en betingelse at alkoholservingen foregår vederlagsfritt og at utleier av lokalet ikke står for andre deler av arrangementet enn selve utleien eller utlånet av lokalet.
- Vederlagsfri alkoholserving kan foregå uten bevilling når eier eller leier (på fast basis) av allment tilgjengelige lokaler og forsamlingslokaler disponerer lokalene til eget bruk til sluttet selskap.
- Vederlagsfri alkoholserving kan foregå uten bevilling når den som driver eller er ansatt i en virksomhet benytter virksomhetens lokaler til eget bruk i sluttet selskap.

2.3 Bevillingstyper

Ordinær bevilling (alkoholoven §1-6)

Gis for perioder inntil fire år. Kan gis som alminnelig bevilling eller som bevilling til sluttet selskap. Det kan også gis bevilling for en bestemt del av året.

Bevilling for en enkelt bestemt anledning (alkoholoven §1-6)

Det kan gis bevilling for en enkelt anledning. Bevillingen må knyttes til et konkret og tidsavgrenset arrangement som bevillingssøkeren arrangerer. Gis typisk i forbindelse med festivaler, konserter, kundekvelder m.m.

Utvidelse av skjenkebevilling for en enkelt bestemt anledning (alkoholforskriften § 4.2.6)

Ordinær skjenkebevilling kan for en enkelt anledning utvides til også å gjelde utenfor skjenkestedet eller i andre lokaler. Det kan også for en enkelt anledning gis utvidelse med hensyn til alkoholgruppe og skjenketid.

Ambulerende skjenkebevilling (alkoholoven §4-5)

Gis for enkelt anledning til sluttet selskap, for eksempel i forbindelse med bryllup, konfirmasjon, jubileumsfest o.l.

2.3.1 Alminnelig bevilling og bevilling for sluttet selskap

En alminnelig bevilling gir adgang til å skjenke til alle gjester som oppfyller lovens krav om aldersgrenser mv.

Bevillingen kan innskrenkes til bare å gjelde deltakere i sluttet selskap. Med *sluttet selskap* menes at det allerede, og før skjenkingen begynner, er dannet en sluttet krets av personer som samles for et bestemt formål i et bestemt lokale, for eksempel til bryllup, konfirmasjon, jubileum eller lignende. Kretsen av personer må ikke være åpen for utenforstående, og

deltakerne må ha en eller annen tilknytning til den eller de som inviterer til selskapet. Det er ikke tilstrekkelig at man før skjenkingen begynner skriver seg på en liste eller kjøper billetter, eller at det skjenkes til et begrenset antall gjester.

2.4 Bevillingsmyndighet

2.4.1 Kommunestyret

- Vedtar alkoholpolitiske retningslinjer

2.4.2 Utvalg for levekår

- Foretar hovedtildelingen av salgs- og skjenkebevillinger i forbindelse med ny bevillingsperiode hvert 4. år. (**Foreslås endret fra kommunestyret til utvalg for levekår, og det lages egen delegasjonssak**)
- Avgjør prinsipielle søknader (**Foreslås endret fra kommunestyret til utvalg for levekår, og det lages egen delegasjonssak**)
- Avgjør søknader om ordinær salgs- og skjenkebevillinger som innkommer i løpet av bevillingsperioden.
- Avgjør saker om tildeling av prikker, alkoholforskriftens § 10-4, første avsnitt: *Dersom det foreligger helt spesielle og svært formildende omstendigheter, kan kommunen tildele færre prikker for en overtredelse enn det som følger av § 10-3.*
- Avgjør saker om tildeling av prikker, alkoholforskriftens § 10-4, andre avsnitt, første setning: *Dersom det foreligger svært skjerpene omstendigheter, kan kommunen tildele flere prikker for en overtredelse enn det som følger av § 10-3.*

2.4.3. Rådmannen

Rådmannen eller den rådmannen bemyndiger

- Avgjør søknad om endring av styrer og stedfortreder.
- Avgjør søknad om skjenkebevilling for enkelt anledning
- Avgjør søknad om ambulerende bevilling
- Avgjør søknad om utvidelse av skjenkebevilling for en enkelt anledning (skjenketid, skjenkelokale, alkoholgruppe)
- Sender forhåndsvarsel om tildeling av prikker i forbindelse med brudd på bestemmelsene i alkoholloven med forskrift og alkoholpolitiske retningslinjer
- Fatter vedtak om tildeling av prikker i forbindelse med brudd på bestemmelsene i alkoholloven med forskrift og alkoholpolitiske retningslinjer, alkoholforskriftens § 10-5, andre avsnitt: *Kommunestyret fatter enkeltvedtak om tildeling av prikker. Bevillingshaver skal i forbindelse med vedtaket orienteres om mulige konsekvenser ved ytterligere prikktildelinger.*
- Avgjør saker om inndragning av bevilling, jf alkoholforskriften § 10- 6, andre avsnitt:

Kommunestyret fatter enkeltvedtak om inndragning av bevilling på bakgrunn av tildeling av prikker (**Foreslås endret fra utvalg for levekår til Rådmannen**)

- Avgjør saker om inndragning av bevilling, alkoholforskriftens § 10-2, andre avsnitt: *Dersom bevillingshaver i løpet av en periode på to år er tildelt til sammen 12 prikker, skal kommunestyret inndra bevillingen for et tidsrom på en uke. Dersom det i løpet av toårsperioden blir tildelt flere enn 12 prikker skal kommunestyret øke lengden på inndragning tilsvarende.*
- Fastsetter og innkrever bevillingsgebyr
- Foretar praktisk administrasjon rundt salgs- og skjenkekontroll.

2.5 Antall bevillinger

Tak for antall bevillinger i Sør-Varanger kommune settes som følger:

Ordinære salgsbevillinger: 15

Ordinære skjenkebevillinger: 35

Tak foreslås fjernet etter forslag fra representant fra utvalg for levekår.

2.6 Bevillingsperioden

Lengden på bevillingsperioden fastsettes med utgangspunkt i alkoholloven § 1-6.

Bevillingsperioden settes til fire år og varer fra 01.10.2020 til 30.09.2024

2.6.1 Om kommunens adgang til å forlenge bevillinger

I forbindelse med bevillingsperiodens utløp hvert 4. år, må innehavere av salgs- og skjenkebevillinger som hovedregel levere ny bevillingssøknad dersom de ønsker fornyelse av sin bevilling. I henhold til alkoholloven § 1-6 tredje ledd kan kommunen, som et unntak fra denne hovedregelen, beslutte at bevillinger likevel ikke skal opphøre, men at alle eller enkelte bevillinger skal videreføres i fire nye år uten ny søknadsbehandling. En forutsetning for å kunne videreføre bevillinger på denne måten er at kommunen har gjennomgått den kommunale alkoholpolitikken etter kommunevalget. Kommunen fastsetter selv retningslinjer for hvilke bevillinger som eventuelt skal videreføres. I forbindelse med videreføring av bevillinger kan kommunen endre eller fastsette nye vilkår for bevillingshavere i samme utstrekning som ved behandling av ny bevillingssøknad.

2.6.2 Sør-Varanger kommunes retningslinjer for fornyelse av bevillinger for bevillingsperioden 2020-2024.

Det er i forbindelse med gjennomgang av kommunens alkoholpolitiske retningslinjer besluttet at salgs- og skjenkebevillinger som er gitt i løpet av bevillingsperioden 2016-2020 kan videreføres frem til 30.09.2024 uten ny søknadsbehandling, dersom følgende kriterier er oppfylt:

- Det kan ikke være foretatt inndragning eller sendt varsel om inndragning i løpet av den siste bevillingsperioden. Det kan heller ikke være tildelt mer enn 10 prikker i løpet av perioden.
- Salgs/skjenkestedet må tilfredsstille de kriteriene som er satt for driftskonsept i retningslinjenes punkt 3.1 og 4.1.

Bevillingshavere som ikke oppfyller overnevnte kriterier, eller som ønsker fornyelse av bevilling med endrede vilkår, for eksempel endring i salgs- eller skjenkestedets driftskonsept, areal, eiersammensetning eller lignende, må søke om fornyelse av bevilling på ordinær måte for perioden 2020-2024.

Dersom det er forhold ved skjenke-/salgsstedet som fremkommer som uklare for kommunen, for eksempel med hensyn til eierforhold, driftskonsept eller lignende, vil det heller ikke gis forlengelse, men det vil kreves søknad om fornyelse.

Søknadsfrist for fornyelse av salgs- og skjenkebevillinger for bevillingsperioden 2020-2024 settes til 10. juli 2020

Bevillingshavere som ikke behøver søke fornyelse vil bli underrettet om dette innen 15.06.2020

2.7 Søknadsbehandling

2.7.1 Kommunens saksbehandlingstider

Søknader som innkommer i løpet av bevillingsperioden har følgende saksbehandlingstid:

- Ordinær bevilling: 16 uker.
- Bevilling for enkelt anledning: 5 uker
- Utvidelse av skjenkelokalet for en enkelt anledning: 2 uker
- Ambulerende bevilling: **4 uker**
- Søknad om endring styrer/stedfortreder: 5 uker.

Saksbehandlingstiden gjelder fra det tidspunktet kommunen har mottatt fullstendig og korrekt utfylt søknad med vedlegg.

2.7.2 Høringsinstanser

Søknader om salgs- og skjenkebevilling sendes på høring for uttalelse. De lovpålagte høringsinstansene, er politi, sosialtjeneste og militær øvingsgarnison. Det innhentes i tillegg uttalelse fra skatte- og avgiftsmyndighetene, plan- og utviklingsavdelingen og brannsjefen.

Det kan etter en konkret vurdering også innhentes uttalelse fra tollmyndigheter, arbeidstilsynet og mattilsynet.

Ved søknad om ambulerende bevilling eller utvidelse av skjenkelokalet for en enkelt anledning innhentes kun uttalelse fra politi og brannvesen.

Ved søknad om endring av styrer/stedfortreder innhentes kun uttalelse fra politi.

2.7.3 Vandelsvurdering

På bakgrunn av de innkommende høringsuttalelsene vurderer kommunen om vandelskravet er oppfylt. I henhold til alkoholloven § 1-7b må bevillingshaver og personer med vesentlig innflytelse på virksomheten ha utvist uklanderligandel i forhold til alkohollovgivningen og bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål, samt skatte-, avgifts- og regnskapslovgivningen.

Det gjøres oppmerksom på at kommunen kan sette som vilkår for bevillingen at eventuelle krav fra skatte- og avgiftsmyndighetene er gjort opp, eller til det er inngått avtale om en nedbetalingsplan. I sistnevnte tilfelle forutsettes det at avtalen overholdes.

Det understrekes at bevillingshaver til enhver tid skal oppfylle vilkårene for å inneha en bevilling. Kommunen kan derfor når som helst i løpet av bevillingsperioden foreta ny vandelsvurdering. Det innhentes oppdaterte opplysninger omandel minimum en gang annet hvert år.

2.7.4 Om kommunens skjønnsutøvelse

Alkoholloven oppstiller visse vilkår som må være oppfylt for at bevilling skal kunne gis. Når disse vilkårene er oppfylt, er det opp til kommunen, på fritt skjønn, å bestemme om bevilling skal tildeles. Kommunens skjønn kan ikke overprøves av fylkesmannen, jf alkoholloven § 1-7a.

Ved vurderingen av om bevilling for salg eller skjenking bør gis, kan kommunen blant annet legge vekt på antallet salgs- og skjenkesteder, stedets karakter, beliggenhet, målgruppe, trafikk- og ordensmessige forhold, næringspolitiske hensyn og hensynet til lokalmiljøet for øvrig. Det kan også legges vekt på om bevillingssøker er egnet til å ha bevilling. Alle hensyn som fremmer alkohollovens formål er relevante ved skjønnsvurderingen. Det kan også til en viss grad legges vekt på andre hensyn enn de som direkte fremmer lovens formål.

2.7.5 Om kommunens adgang til å sette vilkår

Alkoholloven § 4-3 gir kommunen adgang til å sette vilkår for bevillinger i samsvar med alminnelige forvaltningsmessige regler. Forutsetningen for et lovlig vilkår er at det er begrunnet i alkoholpolitiske hensyn.

2.8 Generelle krav til bevillingshavere

2.8.1 Krav om styrer og stedfortreder

For hver bevilling skal det utpekes en styrer og en stedfortreder. Bare personer som har det daglige ansvaret for skjenking/salg av alkohol kan oppnevnes som styrer. Styreren skal sørge for at virksomheten er organisert på en slik måte at salg/skjenking av alkoholholdig drikk skjer i henhold til regelverket. Styrer har ansvaret for at de ansatte har nødvendig kunnskap om regelverket. Stedfortreder trer inn i styrerens fravær.

Det gjøres unntak fra kravet om stedfortreder når det vil virke urimelig bl.a. av hensyn til salgs- og skjenkestedets størrelse.

Styrer og stedfortreder må være over 20 år og må ha bestått kunnskapsprøve i alkoholloven.

Etablerer- og kunnskapsprøve kan kun avlegges på norsk, og det tillates ikke bruk av tolk.

Styrer og stedfortreder må ha uklanderlig vandel i forhold til alkohollovgivningen og bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål. Styrer og stedfortreder blir imidlertid ikke vandelsvurdert i forhold til skatte- avgifts og regnskapslovgivningen.

Bevillingshaver må *straks* søke om godkjenning av ny styrer eller stedfortreder dersom styrer eller stedfortreder slutter.

2.8.2 Krav til internkontroll

I henhold til alkoholforskriften kapittel 8 skal alle salgs- og skjenkesteder ha et internkontrollsystem.

Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold og ha det omfang som er nødvendig for å overholde krav i bevillingen, alkoholloven og bestemmelser fastsatt i medhold av alkoholloven. Internkontrollen skal dokumenteres i den form og i det omfang som er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Dokumentasjonen skal til enhver tid være oppdatert og tilgjengelig for kontrollmyndigheten.

Den skriftlige internkontrollen bør som et minimum inneholde:

- En oversikt over hvem som er styrer og stedfortreder for bevillingen, samt kontaktinformasjon for disse.
- En oversikt over aktuelle bestemmelser i alkohollov med forskrift
- Risikokartlegging som er tilpasset den aktuelle virksomheten, samt en beskrivelse av forebyggende tiltak.
- Rutiner for opplæring av ansatte
- Kvittering på ansattes opplæring
- Rutiner for avvikshåndtering
- Kopi av bevillingsvedtak, samt dokumentasjon på bestått kunnskapsprøve i alkoholloven for styrer og stedfortreder
- Kopi av bestått e-læringskurs i ansvarlig vertsskap for styrer og stedfortreder

Helsedirektoratet har utarbeidet en guide til utarbeiding av internkontroll, samt en mal for internkontroll for henholdsvis salgs- og skjenkesteder. Malen kan være til hjelp når internkontrollsystemet skal lages, og kommunen anbefaler at den benyttes. Guide og mal finnes på helsedirektoratets hjemmesider:

<https://www.helsedirektoratet.no/tema/alkohol/guide-til-god-internkontroll-etter-alkoholloven>

2.8.3 Bevillingsgebyr

(Har fjernet alle gebyrsatser fra dokumentet, da disse endres årlig)

I henhold til alkoholforskriften kapittel 6 skal alle innehavere av salgs- eller skjenkebevillinger betale et årlig bevillingsgebyr på bakgrunn av omsetning. Bevillingshavere må sende inn oppgave som viser forrige års omsetning av alkoholholdige drikkevarer, oppgitt i antall liter, sammen med forventet omsetning for inneværende år.

Ved opphør/oppsigelse av bevilling skal bevillingshaver uten ugrunnet oppholdes sende inn omsetningsoppgave, slik at det kan lages sluttavregning.

Minimumsgebyr for ordinære salgs- og skjenkebevillinger følger til enhver tid gjeldende minimumsgebyr vedtatt i forskrift.

Lag/foreninger betaler et redusert årlig bevillingsgebyr for enkeltarrangementer. Størrelsen på gebyret følger til en hver tid gjeldende sats for salgsbevillinger. Gebyret innkreves og betales i sin helhet ved første arrangement.

Kapittel 3. Retningslinjer for salgsbevillinger i Sør-Varanger kommune

3.1 Kriterier for driftskonsept

Bevilling for salg av alkohol gis kun til dagligvareforretninger med rikt vareutvalg, samt fra rene ølutsalg.

Salg av alkoholholdig drikk med høyere alkoholinnhold enn 4,7 volumprosent kan bare foretas av AS Vinmonopolet på grunnlag av kommunal bevilling.

3.2 Salgstider

Salgstiden for øl og rusbrus for dagligvareforretninger følger åpningstiden til forretningen, dog ikke utover lovens maksimaltid (mandag - fredag kl. 20:00 og lørdag kl. 18:00). Salg av øl på søndager, helligdager, 1. og 17. mai tillates ikke.

Salg fra AS Vinmonopolets utsalg kan skje fra kl. 08.30 til kl. 18.00. På dagen før søn- og helligdager skal salget opphøre kl. 15.00. Dette gjelder ikke dagen før Kristi Himmelfartsdag. Salg fra AS Vinmonopolets utsalg er forbudt på søn- og helligdager, 1. og 17. mai og julaften.

3.3 Vilkår knyttet til salgsbevillinger

Følgende vilkår gjelder for alle salgsbevillinger i Sør-Varanger kommune:

- Det skal være tydelige oppslag som viser salgstider for alkohol. Det er tidspunkt for passering i kassa som er avgjørende for om salgstiden er utløpt.
- Ved betalingskasse skal det være tydelig merket alle kunder under 25 år skal vise legitimasjon uoppfordret ved kjøp av alkohol.
- Salgsstedets ansatte skal ikke bruke eller være påvirket av rusmidler i arbeidstiden.
- Salg av alkohol skal kun foretas av ansatte over 18 år.
- Alle virksomheter med salgsbevilling er pålagt å gi egne ansatte opplæring i salg av alkohol. Det skal kunne dokumenteres at slik opplæring har funnet sted
- På butikker skal alkoholholdig drikk ikke plasseres slik at det har en framtreddende plass i lokalene.
- Det skal skilles tydelig mellom alkoholholdige og alkoholfrie varer.
- Internkontrollsystemet skal være oppdatert og tilgjengelig for alle ansatte og for kontrollmyndigheten. Internkontrollsystemet må oppfylle de kriteriene som er beskrevet punkt 2.8.2 **Alle ansatte skal kunne fremvise og gjennomgå internkontrollpermen ved kontroll.**

3.4 Til salgsstedene:

For å unngå salg til mindreårige bes salgsstedene om å legge særlig vekt på gode rutiner rundt legitimasjonskontroll.

Det vises for øvrig til alkohollovens kapittel 3: *Salg av alkoholholdige drikkevarer.*

Kapittel 4. Retningslinjer for skjenkebevillinger i Sør-Varanger kommune

Det kan innvilges skjenkebevilling for alkoholgruppe 1, 2, 3 eller alle grupper. Skjenkebevilling kan ikke gis alene, det må også foreligge serveringsbevilling.

I henhold til alkoholloven § 4-2 gis skjenkebevilling til *et bestemt lokale og en bestemt type virksomhet*. Med *et bestemt lokale* menes det at arealet hvor skjenkingen skal foregå må være klart avgrenset og fremstå som ett skjenkested. Endring av lokaler kan medføre krav om ny søknad. Endringer i driftskonsept krever alltid ny søknad.

4.1 Kriterier for driftskonsept

Ordinær skjenkebevilling kan tildeles følgende driftskonsepter: Hoteller, moteller, pensjonater, restauranter, selskapslokaler, kafeer, nattklubber, puber, barer og diskoteker. Det gis også skjenkebevilling til turiststeder med faste utendørs lokaliteter.

- Hoteller, moteller, pensjonater, restauranter, selskapslokaler og turistlokaliteter kan gis skjenkebevilling for
 - Alkoholholdig drikk gruppe 1
 - Alkoholholdig drikk gruppe 2
 - Alkoholholdig drikk gruppe 3
- Kafeer/kafeteriaer kan gis skjenkebevilling for
 - Alkoholholdig drikk gruppe 1
 - Alkoholholdig drikk gruppe 2
- Nattklubber, puber/ barer og diskoteker kan gis skjenkebevilling for
 - Alkoholholdig drikk gruppe 1
 - Alkoholholdig drikk gruppe 2
 - Alkoholholdig drikk gruppe 3

4.1.1 Nærmere om kommunens vurdering av driftskonsept

- For at ordinær skjenkebevilling skal kunne innvilges, stilles det som krav at servering/skjenking er stedets primære formål.
- Når det gjelder spisesteder skilles det mellom konseptene restaurant og kafè/kafeteria.

Hvordan det enkelte spisestedet skal klassifiseres vil bero på en skjønnsmessig vurdering av blant annet meny, utforming av lokaler, type servering, åpningstider m.m.

For at et serveringssted skal kunne kategoriseres som restaurant, og ikke kafè, kreves det at spisestedet har et tydelig restaurantpreg. Ved vurderingen kan det blant annet legges vekt på om det serveres varm mat produsert fra eget kjøkken; om det finnes en menyliste bestående av nasjonale og internasjonale retter; om bestilling og servering foregår ved bordene og om innredning og interiør har et tydelig restaurantpreg. Det kan også legges vekt på at hovedomsetningen av mat skjer på kveldstid.

Med kafè/kafeteria menes enklere spisesteder, hvor det selges tradisjonell kafèmat og eller varm mat. Hovedomsetningen foregår gjerne på dagtid, og salg av mat kan foregå over disk. Mens det for restauranter kan innvilges skjenkebevilling for alkoholgruppe 1, 2 og 3 kan det for kafè/kafeteriaer kun gis skjenkebevilling for alkoholgruppe 1 og 2.

- Det gis ikke ordinær skjenkebevilling til serveringssteder som er plassert i kjøpesentre. Det kan gjøres unntak dersom serveringsstedet benytter egen inngang som er separat fra senterets, og når serveringsstedet er helt lukket fra resten av senterlokalet.
- Det gis av hensyn til barn og unge ikke skjenkebevilling til idrettsarenaer, helsestudio eller aktivitetsfritidssenter for barn og unge. Det gis heller ikke bevilling til gatekjøkken eller storkiosker/kiosker. Det gjøres unntak for serveringssteder/kiosk/storkiosk direkte tilknyttet flyplass eller havn innenfor sikkerhetsklarert område.
- Det gis ikke skjenkebevilling til steder som markedsfører seg mot barn og unge.
- **Kommunale arrangementer skal være alkoholfri. Det gis derfor ikke skjenkebevilling til kommunale enheter/interkommunale foretak, eller til arrangementer som skjer i kommunal regi.**

4.1.2 Nærmere om kommunens vurdering av lokalisering

Ved vurdering av bevillingssøknad legges det vekt på lokalenes beliggenhet, egnethet og tilgjengelighet. Lokalene må være godkjent av plan og utviklingsavdelingen.

Det kan ved vurderingen av lokalisering tas hensyn til lokalmiljøet, ro og ordensmessige forhold, samt trafikale forhold. Det gis ikke ordinær skjenkebevilling til steder som ligger i umiddelbar nærhet til skoler og barnehager, eller i boligområder.

4.2 Skjenketider

Skjenketiden for øl og vin settes søndag – torsdag fra kl. 10:00 – 01:00 påfølgende dag og fredag og lørdag fra kl. 10:00 – 02:00 påfølgende dag.

Skjenketiden for brennevin settes søndag – torsdag fra kl. 13:00 – 01:00 påfølgende dag og fredag og lørdag fra kl. 13:00 – 02:00 påfølgende dag.

I forbindelse med Kirkesdagene, Barents spetakkel og lignende festivaler utvides skjenketiden slik at skjenking av alkohol under festivaldagene (onsdag og torsdag) kan

skje tilsvarende skjenketid for alkohol fredager og lørdager.

Det samme gjelder onsdag før skjærtorsdag, skjærtorsdag, 1. påskedag, 30. april, onsdag før Kristi Himmelfartsdag, 16. mai, 1. pinsedag og 24. t.o.m. 31. desember.

Innenfor lovens maksimaltider åpnes det for utvidet skjenketid ved særskilte anledninger. Det kan gis dispensasjon for spesielle arrangement, når det gjelder utvidede skjenketider til kl. 02:30.

Konsum av skjenket alkoholdig drikk må opphøre senest 30 minutter etter skjenketidens utløp. Åpningstiden kan være inntil kl 01:00/03:00 jf. forskrift om lukningstider for serveringssteder i Sør-Varanger kommune, vedtatt av kommunestyret 08.02.93.

Utendørs skjenking av alkohol kan bare skje etter gitt bevilling og følger innendørs skjenketid.

4.3 Vilkår knyttet til skjenkebevillinger

Følgende vilkår gjelder for alle skjenkebevillinger i Sør-Varanger kommune:

- Det må foreligge serveringsbevilling og godkjent brukstillatelse for lokalene.
- Serverings- og vaktpersonell ikke kan være påvirket av eller konsumere rusmidler på jobb.
- For utesteder stilles det vilkår om bruk av godkjente ordensvakter og dørvakter. Politiet foretar godkjenningen. Det må benyttes dørvakt fra klokken 23.00 til stengt natt til lørdag og søndag, samt under arrangementer hvor det forventes stor pågang med gjester.
- Eventuell uteservering må være inngjerdet.
- Mindreårige bør (skal denne vurderes på nytt) ikke gis tilgang til lokaler med skjenkebevilling etter klokken 22.00, med mindre de ledsages av foresatte
- Dørvakter og de som skjenker skal gis opplæring på minimum 8 timer. Slik opplæring skal kunne dokumenteres, og skal inngå i internkontrollpermen. Opplæringen er arbeidsgivers ansvar.
- Styrer og stedfortreder for skjenkesteder må **innen tre måneder etter tiltredelse i disse rollene** ha gjennomført og bestått e- læringskurs i ansvarlig vertskap innen tre måneder. Kurset er tilgjengelig på helsedirektoratets hjemmesider <https://ansvarligvertskap.helsedirektoratet.no/>. Det anbefales at også øvrige ansatte gjennomfører e-læringskurset. Dokumentasjon på bestått kurs skal ligge i internkontrollpermen.
- Skjenkestedets gjester kan ikke ha medbragt alkohol med inn på skjenkestedet, eller oppbevare alkohol i garderoben.

- Internkontrollsystemet skal være oppdatert og tilgjengelig for alle ansatte og for kontrollmyndigheten. Internkontrollsystemet skal oppfylle de kriteriene som er beskrevet i punkt 2.8.2. **Alle ansatte skal kunne fremvise og gjennomgå internkontrollpermen ved kontroll.**

Særlig om vilkår knyttet til brannvern

- Maksimalt tillatt persontall må fastsettes i samsvar med beregningsreglene i "Forskrift om brannforebyggende tiltak og brannsyn av 5. juli 1990 kap. 4", og godkjennes av brannsjefen.
- Oppslag om godkjent persontall skal slås opp på et lett synlig sted for gjestene.
- For at eier skal kunne dokumentere brannsikkerheten for personer, skal han/hun til enhver tid vite hvor mange personer som befinner seg i lokalet. Rutiner for optelling må kunne dokumenteres.
- Ved kontroll vil brannsjefen forbeholde seg retten til endring av godkjent persontall dersom forholdene skulle tilsi det.

4.4 Til skjenkestedene

Kommunen anmoder alle skjenkesteder om å benytte dørvakt fra kl. 21:00 til stengetid alle dager i uka.

Skjenkestedene anmodes om å arrangere alkoholfrie kvelder.

Skjenkestedene bes om å være særlig restriktive på at det holdes orden i og utenfor salgs- og skjenkestedet, at det ikke selges eller serveres til synlig berusede personer, samt at aldersgrensene for salg og servering av alkohol følges nøye.

Det vises for øvrig til alkohollovens kap. 4 *Kommunale skjenkebevillinger*.

4.5 Skjenkebevilling for en enkelt anledning og ambulerende bevilling

I forbindelse med enkeltarrangementer kan det gis *ambulerende skjenkebevilling* i.h.t alkoholloven § 4-5 og bevilling for *en enkelt bestemt anledning* i.h.t alkoholloven § 1-6. Skjenketiden for ambulerende bevilling (lukket selskap f. eks. bryllup, konfirmasjon og lignende.) og bevilling for enkelt anledning (åpent selskap f.eks. konserter, teater, festivaler og lignende) følger samme skjenketider som for faste skjenkebevillinger.

Hva som kvalifiserer for en enkelt anledning/ambulerende bevilling avgjøres konkret i den enkelte sak.

Bevilling for en enkelt anledning kan gis for enkeltarrangementer som strekker seg over perioder på inntil 14 dager. Det gis maksimalt 20 slike bevillinger per bevillingshaver per år.

Det gjøres oppmerksom på at det ikke gis skjenkebevilling til steder som markedsfører seg mot barn og unge. Det gis heller ikke bevilling til arrangementer som skjer i kommunal regi.

4.5.1 Vilkår for innvilgelse av skjenkebevilling for enkeltarrangementer

- Skjenking av alkoholholdig drikk for en enkelt anledning skal kunne knyttes direkte opp til en på forhånd definert, tidsavgrenset begivenhet som bevillingssøker arrangerer.
- Det skal utpekes styrer og stedfortreder for bevillingen.
- For enkeltanledninger med varighet ut over én dag, skal styrer for bevillingen ha bestått kunnskapsprøven i alkoholloven. Ut i fra arrangementets art eller målgruppe, kan bevillingsmyndigheten stille krav om bestått kunnskapsprøve for styrer og eventuelt stedfortreder, også for arrangementer som ikke har varighet ut over én dag.
- Politiet kan stille krav om vakthold, herunder antall vakter, samt at det skal benyttes godkjente ordensvakter.
- Det kan stilles krav om Internkontroll jf. alkoholforskriften kapittel 8.
- Bevillingshaver må påse at medbrakt alkoholholdig drikk ikke nytes på stedet.

Ved vurderingen av søknaden skal det tas hensyn til forhold som kan vanskeliggjøre bevillingssøkers kontroll med utøvelsen av bevillingen. Det gjøres oppmerksom på at tilstelninger som er gitt skjenkebevilling for en enkelt anledning kan være gjenstand for skjenkekontroll, på lik linje med faste skjenkebevillinger.

Kapittel 5. Kontroll

5.1 Salgs- og skjenkekontroll

Bestemmelsene rundt kontroll av salgs og skjenkebevillinger er beskrevet i alkoholforskriftens kapittel 9.

Alle steder med fast salgs- eller skjenkebevilning skal kontrolleres minst en gang pr. år. Det skal utføres tre ganger så mange kontroller som det finnes bevillinger i kommunen. Salgs- og skjenkestedene skal kontrolleres så ofte som behovet tilsier. Det betyr at enkelte steder vil komme til å kontrolleres oftere enn andre.

Kontrollen skal særlig omfatte salgs- og skjenketidene, aldersgrensebestemmelsene, og at det ikke selges eller skjenkes til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler. Kommunen skal sikre at kontrollen til enhver tid er rettet mot de forhold som synes hensiktsmessige.

I Sør-Varanger kommune vil det legges opp til en hensiktsmessig og risikotilpasset fordeling av kontroller. Dette innebærer blant annet at utesteder, som jo har høy omsetning av alkohol, vil kontrolleres oftere enn øvrige serveringssteder hvor risiko for blant annet overskjenking anses som lavere.

Kontrollene skal gjennomføres av to kontrollører. Kontrollene skal foregå anonymt. Kontrollørene skal legitimere seg etter avholdt kontroll. Kontrollørene skal innen to dager etter avholdt kontroll sende inn kontrollrapport til bevillingsmyndigheten. Skriftlig rapport sendes snarest mulig - og innen en uke - til salgs- eller skjenkestedet med adgang for bevillingshaveren til å uttale seg innen to uker.

Politiet rapporterer også om eventuelle brudd på alkoholloven som de måtte observere.

5.2 Stafferaksjoner

Fra og med 1. januar 2016 er det innført et nasjonalt prikktildelingssystem som skal benyttes som straffereaksjon ved brudd på bevillingshaveres alkoholrettslige forpliktelser.

Dersom bevillingshaver i løpet av en periode på to år er tildelt til sammen 12 prikker, skal bevillingen inndras for et tidsrom på én uke. Dersom det i løpet av toårsperioden blir tildelt flere enn 12 prikker skal lengden på inndragningen økes tilsvarende. Likeartede brudd avdekket ved samme kontroll skal anses som ett enkelt brudd.

Prikktildeling og inndragning gjøres på bakgrunn av brudd avdekket under kontroll, eller på bakgrunn av rapport fra andre myndigheter.

Ved beregning av toårsperioden er det overtredelsestidspunktene som skal legges til grunn.

Sanksjonsordningen er obligatorisk, og kommunen er forpliktet til å følge de anvisninger som er gitt i alkoholforskriften § 10.

Fordelingen av antall prikker per brudd er regulert av alkoholforskriftens § 10-3, og lyder som følger:

Overtredelser som fører til tildeling av åtte prikker:

- salg, utlevering eller skjenking til person som er under 18 år, jf. alkoholloven § 1-5 annet ledd
- brudd på bistandsplikten, jf. § 4-1 annet ledd i denne forskriften
- brudd på kravet om forsvarlig drift, jf. alkoholloven § 3-9 og § 4-7
- hindring av kommunal kontroll, jf. alkoholloven § 1-9.

Overtredelser som fører til tildeling av fire prikker:

- salg og utlevering til person som er åpenbart påvirket av rusmidler, jf. § 3-1 i denne forskriften, skjenking til person som er eller må antas å bli åpenbart påvirket av rusmidler, jf. § 4-2 første ledd i denne forskriften
- brudd på salgs-, utleverings- og skjenketidsbestemmelsene, jf. alkoholloven § 3-7 og § 4-4
- skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 til person på 18 eller 19 år, jf. alkoholloven § 1-5 første ledd
- brudd på alderskravet til den som selger, utleverer eller skjenker alkoholholdig drikk, jf. alkoholloven § 1-5 tredje ledd.

Overtredelser som fører til tildeling av to prikker:

- det gis adgang til lokalet til person som er åpenbart påvirket av rusmidler, eller bevillingshaver sørger ikke for at person som er åpenbart påvirket av rusmidler forlater stedet, jf. § 4-1 i denne forskriften
- mangler ved bevillingshavers internkontroll, jf. alkoholloven § 1-9 siste ledd, jf. kapittel 8 i denne forskriften
- manglende levering av omsetningsoppgave innen kommunens frist, jf. kapittel 6 i denne forskriften
- manglende betaling av bevillingsgebyr innen kommunens frist, jf. kapittel 6 i denne forskriften
- brudd på krav om styrer og stedfortreder, jf. alkoholloven § 1-7c
- gjentatt narkotikaomsetning på skjenkestedet, jf. alkoholloven § 1-8 annet ledd
- gjentatt diskriminering, jf. alkoholloven § 1-8 annet ledd.

Overtredelser som fører til tildeling av én prikk:

- brudd på kravet om alkoholfrie alternativer, jf. § 4-6 i denne forskriften
- brudd på regler om skjenkemengde, jf. § 4-5 i denne forskriften
- konsum av medbrakt alkoholholdig drikk, jf. § 4-4 i denne forskriften
- gjester medtar alkohol ut av lokalet, jf. § 4-4 i denne forskriften
- brudd på krav om plassering av alkoholholdig drikk på salgssted, jf. § 3-3 i denne forskriften
- brudd på vilkår i bevillingsvedtaket, jf. alkoholloven § 3-2 og § 4-3
- brudd på reklameforbudet, jf. alkoholloven § 9-2, jf. kapittel 14 i denne forskriften
- andre overtredelser som omfattes av alkoholloven § 1-8 første ledd, jf. blant annet alkoholloven § 3-1 sjette ledd, § 4-1 annet ledd, § 8-6, § 8-6a, § 8-12 og § 8-13.

